

Συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-49/02 έως T-51/02

**Brasserie nationale SA (πρώην Brasseries Funck-Bricher
et Bofferding) κ.λπ.**

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

«Συμπράξεις — Λουξεμβουργιανή αγορά ζύθου — Πρόστιμα»

Απόφαση του Πρωτοδικείου (δεύτερο τμήμα) της 27ης Ιουλίου 2005 II - 3038

Περίληψη της απόφασης

- 1. Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Απαγόρευση — Συμπράξεις που συνομολογούνται προς διάρθωση των εννόμων αποτελεσμάτων κανόνων δικαίου που κρίνονται υπερβολικά δυσμενείς — Δεν επιτρέπονται
(Άρθρο 81 § 1 ΕΚ)*
- 2. Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Απαγόρευση — Δικαιολόγηση συμπράξεως απαγορευμένης από το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ με την επίκληση κανόνα της ελλόγου αιτίας — Δεν επιτρέπεται
(Άρθρο 81 § 1 ΕΚ)*

3. Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Νόθευση του ανταγωνισμού — Κριτήρια εκτιμήσεως — Σκοπός αντίθετος στον ανταγωνισμό — Επαρκής διαπίστωση
(Άρθρο 81 § 1 ΕΚ)

4. Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων — Έννοια — Σύμπτωση βουλήσεως όσον αφορά την ακολουθητέα συμπεριφορά στην αγορά — Τρόπος διατυπώσεως της βουλήσεως — Δεν ασκεί επιρροή
(Άρθρο 81 § 1 ΕΚ)

5. Ανταγωνισμός — Διοικητική διαδικασία — Απόφαση με την οποία διαπιστώνεται παράβαση — Υποχρέωση προσδιορισμού της οικείας αγοράς — Περιεχόμενο
(Άρθρο 81 § 1 ΕΚ)

6. Ανταγωνισμός — Κοινοτικοί κανόνες — Παραβάσεις — Διάπραξη εκ προθέσεως — Έννοια
(Κανονισμός 17 του Συμβουλίου, άρθρο 15)

7. Ανταγωνισμός — Πρόστιμα — Ύψος — Καθορισμός — Εξουσία εκτιμήσεως της Επιτροπής — Δικαστικός έλεγχος
(Άρθρο 229 ΕΚ κανονισμός 17 του Συμβουλίου, άρθρο 17)

8. Ανταγωνισμός — Πρόστιμα — Ύψος — Καθορισμός — Κριτήρια — Σοβαρότητα της παραβάσεως — Παραβάσεις ιδιαίδόντως σοβαρές — Κατανομή της αγοράς — Στεγανοποίηση της αγοράς
(Άρθρο 81 § 1 ΕΚ κανονισμός 17 του Συμβουλίου, άρθρο 15 § 2)

9. Ανταγωνισμός — Πρόστιμα — Ύψος — Καθορισμός — Κριτήρια — Διάρκεια των παραβάσεων — Συμφωνία που συνιστά παράβαση λόγω του αντίθετου στον ανταγωνισμό σκοπού της, ανεξαρτήτως των αποτελεσμάτων της — Συνεκτίμηση της διάρκειας υπάρξεως της συμφωνίας, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η μη εφαρμογή της
(Κανονισμός 17 του Συμβουλίου, άρθρο 15 § 2)

10. Ανταγωνισμός — Πρόστιμα — Ύψος — Καθορισμός — Κριτήρια — Σοβαρότητα της παραβάσεως — Ελαφρυντικές περιστάσεις — Μη ουσιαστική εφαρμογή της συμφωνίας — Εκτίμηση της ατομικής συμπεριφοράς της κάθε επιχειρήσεως

(Κανονισμός 17 του Συμβουλίου, άρθρο 15 § 2 ανακοίνωση της Επιτροπής 98/C 9/03, σημείο 3)

1. Δεν μπορεί να επιτραπεί στις επιχειρήσεις να προβαίνουν σε διόρθωση των αποτελεσμάτων κανόνων δικαίου τους οποίους θεωρούν υπερβολικά δυσμενείς, συνάπτοντας συμπράξεις που έχουν ως σκοπό την εξάλειψη των εν λόγω δυσμενών αποτελεσμάτων, με το πρόσχημα ότι η νομοθεσία αυτή ανατρέπει την ισορροπία σε βάρος τους.
3. Εφόσον μια συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, δεν απαιτείται να εξεταστεί και το αν είχε τέτοιο αποτέλεσμα.

(βλ. σκέψεις 97, 140)

(βλ. σκέψη 81)

2. Εφόσον αποδεικνύεται ότι μία συμφωνία συνιστά ως εκ του αντικειμένου της περιορισμό του ανταγωνισμού, όπως είναι η κατανομή των πελατών, η συμφωνία αυτή δεν μπορεί, σύμφωνα με τον κανόνα της ελλόγου αιτίας (rule of reason), να εκφύγει της απαγορεύσεως του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, λόγω του ότι επιδιώκει και άλλους, νόμιμους, σκοπούς.
4. Η κατά το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ έννοια της συμφωνίας στηρίζεται στην ύπαρξη συμπτώσεως των βουλήσεων δύο τουλάχιστον μερών, της οποίας η μορφή διατυπώσεως δεν είναι σημαντική εφόσον συνιστά πιστή αποτύπωση της βουλήσεως αυτής.

(βλ. σκέψη 119)

(βλ. σκέψη 85)

5. Σε απόφαση που εκδίδεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 81 ΕΚ, η Επιτροπή υπέχει υποχρέωση προσδιορισμού της οικείας αγοράς μόνον όταν, ελλείψει ενός τέτοιου προσδιορισμού, είναι αδύ-

νατον να εξακριβωθεί αν η επίμαχη συμφωνία, απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων ή εναρμονισμένη πρακτική μπορεί να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και έχει ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη νόθευση των όρων του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς.

(βλ. σκέψη 144)

6. Για να μπορεί να θεωρηθεί ότι μια παράβαση των κανόνων περί ανταγωνισμού της Συνθήκης διαπράχθηκε εκ προθέσεως, δεν είναι απαραίτητο η επιχείρηση να έχει επίγνωση ότι περιορίζει τον ανταγωνισμό, αλλ' αρκεί το ότι δεν είναι δυνατόν να αγνοεί ότι η επίμαχη συμπεριφορά αποσκοπεί στον περιορισμό του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς, ενώ ελάσσονος σημασίας είναι και το αν η επιχείρηση είχε επίγνωση της παραβάσεως του άρθρου 81 ΕΚ.

(βλ. σκέψη 155)

7. Η σοβαρότητα των παραβάσεων της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού πρέπει να αποδεικνύεται βάσει διαφόρων στοιχείων, όπως είναι, μεταξύ άλλων, τα ιδιαίτερα περιστατικά της υποθέσεως, το πλαίσιο της και ο αποτρεπτικός χαρακτήρας των προστίμων, τούτο δε χωρίς να υφίσταται δεσμευτικός ή εξαντλητικός κατάλογος κριτηρίων που πρέπει υποχρεωτικά να λαμβάνονται

υπόψη. Εξάλλου, η Επιτροπή διαθέτει, στο πλαίσιο του κανονισμού 17, περιθώριο εκτιμήσεως κατά τον καθορισμό του ύψους των προστίμων, προκειμένου να κατευθύνει τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων προς την κατεύθυνση της τηρήσεως των κανόνων του ανταγωνισμού.

Εναπόκειται, ωστόσο, στο Πρωτοδικείο να ελέγχει αν το ύψος του επιβληθέντος προστίμου είναι ανάλογο προς τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παραβάσεως και να σταθμίζει τη σοβαρότητα της παραβάσεως και τις περιστάσεις που επικαλείται ο προσφεύγων. Συναφώς, οι κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ δεν προδικάζουν την εκτίμηση του προστίμου εκ μέρους του κοινοτικού δικαστή, ο οποίος διαθέτει συναφώς, βάσει του άρθρου 17 του κανονισμού 17, αρμοδιότητα πλήρους δικαιοδοσίας.

(βλ. σκέψεις 169-170)

8. Η κατανομή και η στεγανοποίηση της αγοράς καταλέγονται στις πλέον σοβαρές παραβάσεις του άρθρου 81 ΕΚ.

Όσον αφορά την κατανομή της αγοράς, τέτοιου είδους συμπράξεις χαρακτηρίζονται ασύμβατες κατ' εξοχήν με την κοινή αγορά βάσει του άρθρου 81, παράγραφος 1, στοιχείο γ', ΕΚ. Συγκεκριμένα, συνιστούν κατάφωρο περιορισμό του ανταγωνισμού.

Όσον αφορά τη στεγανοποίηση της κοινής αγοράς, τέτοια κατάφωρη παραβίαση του δικαίου του ανταγωνισμού είναι από τη φύση της ιδιαίτερως σοβαρή. Αντιστρατεύεται τους θεμελιώδεις σκοπούς της Κοινότητας και, ειδικότερα, την υλοποίηση της ενιαίας αγοράς.

(βλ. σκέψεις 173-175)

9. Εφόσον η Επιτροπή δεν απέδειξε ούτε ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει τα αποτελέσματα της επίμαχης συμφωνίας, σκοπός της οποίας είναι ο περιορισμός του ανταγωνισμού, δεν έχει σημασία, για τον υπολογισμό της διάρκειας της παραβάσεως, το αν η επίμαχη συμφωνία τέθηκε ή όχι σε ισχύ. Για να υπολογιστεί η διάρκεια μιας παραβάσεως που συνίσταται στον περιορισμό του ανταγωνισμού,

επιβάλλεται, πράγματι, να εξακριβωθεί μόνον η διάρκεια υπάρξεως αυτής της συμφωνίας, ήτοι το χρονικό διάστημα που διέρρευσε από την ημερομηνία συνάψεώς της μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία έπαυσε να ισχύει.

(βλ. σκέψη 185)

10. Το σημείο 3, δεύτερη περίπτωση, των κατευθυντήριων γραμμών για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ, σχετικά με τη «μη ουσιαστική εφαρμογή των παράνομων συμφωνιών ή πρακτικών», πρέπει να ερμηνευθεί κατά την έννοια ότι δεν αφορά μόνον την υποθετική περίπτωση όπου η σύμπραξη, στο σύνολο της, δεν τίθεται σε εφαρμογή, ανεξαρτήτως της συμπεριφοράς της κάθε επιχειρήσεως, αλλά ότι αφορά μια κατάσταση απορρέουσα από τη συμπεριφορά της κάθε επιχειρήσεως.

(βλ. σκέψη 195)